T086 TKL 4 (25) Luận Kim Cang Tiên Q10

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 10 477

LUAÄN KIM CÖÔNG TIEÂN

QUYEÅN 10

“Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Neáu thieän nam thieän nöõ ñem soá löôïng... nhö soá vi traàn trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi v.v...”: Moät ñoaïn kinh naøy laø ñoaïn vaên kinh thöù möôøi saùu trong phaàn ñoaïn tröø nghi. Sôû dó ñöôïc neâu daãn laø ñeå ñaùp laïi nghi vaán ôû treân. Nghi vaán neâu: Neáu öùng Phaät coù ñeán ñi, hai Phaät phaùp, baùo khoâng ñeán ñi, thì ba Phaät naøy cuøng vôùi chö Phaät khaép möôøi phöông, luùc ñoaïn tröø phieàn naõo heát, thaønh ñaïo, ôû trong phaùp giôùi Chaân nhö, laø moät truï xöù, laø khaùc truï xöù, laø dung hôïp laøm moät vôùi taùnh Chaân nhö cuûa heát thaûy chuùng sinh, laø moät laø khaùc, laø nhieàu laø ít? Ñaây cuõng laø choã nghi vaán trong phaàn kinh ôû tröôùc. Nôi keä thuoäc luaän ôû tröôùc ñaõ taïo choã khôûi ñaàu cho kinh naøy trình baøy sô löôïc hoûi, ñaùp: “ÔÛ nôi phaùp giôùi aáy. Chaúng moät cuõng chaúng khaùc” Nhöng phaàn kinh naøy saép giaûi thích ñaày ñuû veà nghóa nhieàu ít, moät khaùc cuûa nghi kia, neân daãn thí duï veà soá vi traàn trong tam thieân ñaïi thieân theá giôùi nôi kinh ñeå ñaùp. Ñaây laø neâu roõ: Nghieàn naùt soá vi traàn cöïc nhoû nôi tam thieân ñaïi thieân theá giôùi laøm vi traàn khoâng saéc höông vò xuùc. Nhö nay, nhaân aùnh saùng maët Trôøi chieáu qua cöûa soå thaáy ñöôïc caùc haït buïi li ti kia, thì ñaáy laø haït buïi thoâ. Taùch chuùng laøm ba traêm phaàn môùi goïi laø vi traàn. Vi traàn naøy chaúng phaûi laø haøng phaøm phu, nhò thöøa thaáy ñöôïc, nhöng ñaáy laïi chöa phaûi laø teá traàn, phaûi taïo khieán vi traàn khoâng coøn saéc, vò. Vi traàn ñoù khoâng hình traïng, saéc, vò cuõng khoâng coù boán phöông treân döôùi, soá löôïng tuy nhieàu, nhöng khoâng theå noùi moät truï xöù, khaùc truï xöù, dung hôïp laøm moät, ñeå so saùnh vôùi ba Phaät cuøng möôøi phöông chö Phaät cuõng nhieàu voâ löôïng. Nhöng chö Phaät naøy tuy nhieàu, luùc ñoaïn tröø phieàn naõo heát, ôû trong phaùp giôùi Chaân nhö, khoâng theå noùi laø moät, khaùc, cuõng khoâng theå noùi laø moät truï xöù, khaùc truï xöù. Phaät taùnh cuûa chuùng sinh laø taùnh thanh tònh, giaûi thoaùt. Caên cöù nôi chuùng sinh tuy nhieàu, maø trong lyù Chaân nhö thì xöa nay bình ñaúng. Cho neân cuõng khoâng theå noùi laø moät khaùc, nhieàu ít. Ñeå giaûi thích nghi vaán aáy, phaàn tieáp theo seõ bieän minh. “Duøng soá vò traàn trong ba ngaøn theá giôùi”: Ñaây laø neâu leân vi traàn

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 10 478

cöïc nhoû trong tam thieân ñaïi thieân theá giôùi. “Laïi duøng baáy nhieâu vi traàn theá giôùi”: ÔÛ ñaây goïi vi traàn cöïc nhoû laø theá giôùi goïi laø taùnh cuûa theá giôùi. Moät haït buïi naøy, döïa nôi theá gian ñeå bieän luaän, cuõng goïi laø theá giôùi, cuõng goïi laø vi traàn. “Nghieàn naùt laøm vi traàn”: Töùc laïi nghieàn naùt vi traàn

cöïc nhoû naøy laøm vi traàn khoâng coù saéc höông vò xuùc. “A taêng kyø”: laø neâu roõ, khoâng phaûi chæ nghieàn naùt ba ngaøn theá giôùi laøm vi traàn, maø cuõng nghieàn naùt A taêng kyø theá giôùi duøng laøm vi traàn, cuõng ñöôïc goïi laø vi traàn khoâng saéc, vò, khoâng theå tính ñeám, neân goïi laø A taêng kyø. “Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! YÙ cuûa Toân giaû theá naøo? Soá löôïng vi traàn aáy neân cho laø nhieàu chaêng?”: Neâu roõ, vì ñoái töôïng ñöôïc nghieàn naùt laø caùc theá giôùi ñaõ roäng, neân Phaät hoûi Toân giaû Tu Boà-ñeà: Nôi yù thöùc cuûa Toân giaû, tö duy löôøng xeùt cho soá vi traàn naøy laø nhieàu chaêng? Toân giaû Tu Boà-ñeà hieåu yù Nhö Lai neân ñaùp: “Theá Toân! Soá vi traàn kia laø raát nhieàu. Ñaây laø bieän minh Nhö Lai vöøa noùi veà soá vi traàn kia laø nhieàu”. Tuy nhieàu, nhöng do khoâng saéc höông vò xuùc, khoâng hình traïng phöông sôû, khoâng ngaên ngaïi, neân khoâng theå noùi laø moät truï xöù, laø khaùc truï xöù, dung hôïp laøm moät, ñeå duï cho möôøi phöông chö Phaät cuõng raát nhieàu, voâ löôïng. Möôøi phöông chö Phaät naøy, neáu caên cöù theo haønh giaû maø noùi, moät haønh giaû töï laøm moät Phaät, haønh giaû ñaõ nhieàu, neân Phaät cuõng nhieàu. Chö Phaät naøy, caên cöù nôi haønh giaû ñaõ nhieàu, neân khoâng theå noùi laø moät. Hai chöôùng hoaøn toaøn döùt heát, phaùp thaân bình ñaúng khoâng coù sai bieät, neân khoâng theå noùi laø khaùc. Nhöng vi traàn naøy, nghieàn naùt laøm vi traàn khoâng saéc, vò, tuy nhieàu, do khoâng coù hình traïng, khoâng coù saéc, vò, cuõng khoâng coù saùu, neân khoâng theå noùi laø moät xöù. Duï cho möôøi phöông chö Phaät, luùc ñoaïn tröø hai boä phieàn naõo, dung hôïp phaùp giôùi Chaân nhö, khoâng coù hình töôùng, cuõng khoâng nôi choán. Cho neân, khoâng theå noùi laø moät truï xöù, laø khaùc truï xöù. Toân giaû Tu Boà-ñeà hieåu yù cuûa Phaät, neân cung kính ñaùp nhö treân. Trong ñaïi chuùng coù ngöôøi, nhaân ñaáy sinh nghi: Tröôùc ñaõ noùi nghieàn naùt vi traàn laøm hö khoâng, khoâng coù hình traïng saùu phöông. Laïi noùi soá vi traàn raát nhieàu. Hai lôøi noùi naày do ñaâu traùi nhau, neân noùi laø: “Vì sao theá?” Töùc ñaùp: “Neáu soá vi traàn aáy laø thaät coù, Phaät töùc khoâng noùi laø soá vi traàn”. ÔÛ ñaây bieän minh, neáu khieán soá vi traàn thaät coù hình traïng, saùu phöông, saéc höông vò xuùc chaúng khoâng, Phaät töùc khoâng giaû thieát noùi nghieàn naùt vi traàn ñeå laøm vi traàn khoâng saéc vò. Laïi coù nghi: Neáu vi traàn naøy, theå laø khoâng, khoâng saéc vò, laø chaúng

thaät. Vì sao Nhö Lai noùi laø vi traàn? Do Nhö Lai noùi laø vi traàn, neân bieát roõ vi traàn laø thaät, chaúng khoâng. Cho neânnoùi: Vì sao theá?” Töùc ñaùp: Phaät noùi soá vi traàn, töùc chaúng phaûi laø soá vi traàn. Ñaây laø bieän minh Nhö Lai döïa trong ñaïo theá ñeá, noùi veà vi traàn hö voïng. Cho neân noùi: “Phaät noùi laø soá vi traàn”. Soá vi traàn naøy laø hö voïng khoâng thaät, xöa nay vaéng laëng. Cho neân noùi “töùc chaúng phaûi laø soá vi traàn”. Vi traàn aáy, ñaõ laø hö voïng thì ñaâu coù thaät vi traàn maø coù theå noùi. “Do ñoù Phaät noùi laø soá vi traàn”: laø do ñaáy, Nhö Lai ôû treân noùi vi traàn khoâng saéc höông vò xuùc, khoâng hình traïng, noùi ôû nôi khoâng vi traàn laø vi traàn. Cuõng coù theå noùi: Do ñoù, Phaät noùi chaúng phaûi laø caùc vi traàn. Ñaây laø nhaân nôi söï khoâng ñeå bieän minh theå cuûa phaùp nhaân duyeân laø khoâng. “Theá Toân! Nhö Lai noùi tam thieân ñaïi thieân theá giôùi,

töùc chaúng phaûi laø theá giôùi”: Vöøa neâu roõ duï veà vi traàn, laø caên cöù vaøo choã cöïc nhoû maø noùi. Ñaây noùi ba ngaøn theá giôùi laø theo caûnh giôùi maø noùi. Nhöng laïi coù nghi: ÔÛ treân Phaät noùi vi traàn vi teá, theå cuûa noù khoâng thaät, do vaäy laø khoâng. Nhöng chính do vi traàn vi teá taïo thaønh theá giôùi thoâ. Neáu vi traàn vi teá khoâng thaät thì do ñaâu coù caùc vaät thoâ nôi ba ngaøn theá giôùi aáy? Roõ raøng laø theá giôùi thoâ aáy ñaõ do vi traàn vi teá taïo thaønh. Neáu vi traàn vi teá laø khoâng, thì vì sao maét thaáy caùc vaät thoâ nôi ba ngaøn theá giôùi laø coù? Do vaät thoâ coù neân bieát roõ laø vi traàn vi teá cuõng coù. Cho neân ñaùp: “Nhö Lai noùi ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi töùc chaúng phaûi laø theá giôù”. Neâu roõ, Nhö Lai noùi giaû söû ba ngaøn thaønh moät theá giôùi. Neáu coù moät theá giôùi khoâng do caùi khaùc taïo thaønh, thì coù theå noùi theá giôùi laø thaät. Nhöng khoâng coù moät theá giôùi naøokhoâng do caùi khaùc taïo thaønh, vì theá laø khoâng thaät. Do chuùng khoâng thaät, neân noùi Nhö Lai noùi ba ngaøn theá giôùi töùc chaúng phaûi laø theá giôùi. Tuy nhieân, vi traàn vi teá naøy ñaõ laø khoâng, thì bieát roõ ba ngaøn theá giôùi thoâ cuõng hö giaû khoâng thaät. “Do ñoù Phaät noùi laø ba ngaøn theá giôùi”: laø nhaèm bieän minh neáu coù moät theá giôùi laø thaät, chaúng phaûi laø hö voïng, Phaät töùc khoâng giaû noùi laø ba ngaøn theá giôùi. Phaät ñaõ noùi hôïp ba ngaøn laøm moät theá giôùi. Cho neân bieát laø hö gia,û khoâng thaät. “Vì sao theá?”: Töùc coù ngöôøi nhaân ñaáy sinh nghi: Neáu vi traàn, theá giôùi, caû hai ñeàu khoâng thaät, vì sao Nhö Lai noùi vi traàn tích taäp neân theá giôùi thaønh, vi traàn tan raõ, neân theá giôùi hoaïi. Töø thaùnh ngoân naøy maø xeùt, bieát vi traàn laø thaät, sao laïi noùi laø khoâng. Cho neân noùi: “Vì sao theá?” Töùc ñaùp: “Neáu theá giôùi laø thaät coù, töùc laø töôùng hôïp nhaát. ÔÛ ñaây noùi theá giôùi aáy laø goïi vi traàn laø theá giôùi. Neâu roõ, vì sao ba ngaøn theá giôùi laø khoâng thaät. Neáu vi traàn theá giôùi laø thaät, thì boán phöông vi traàn hieän baøy

töùc dung hôïp laøm moät, taïo moät theá giôùi khoâng theå phaân bieät, khoâng neân coù teân goïi ba ngaøn. Ñaõ coù teân goïi ba ngaøn, neân bieát chuû theå taïo thaønh vi traàn theá giôùi laø hö voïng chaúng thaät, do vi traàn aáy hö voïng chaúng thaät, töùc theå cuûa noù laø khoâng. Bôûi roãng khoâng neân khoâng coù hình traïng, neân lui tôùi khoâng chöôùng ngaïi, cho ñeán nuùi thieát vi cuõng khoâng cuøng ngaên ngaïi. Theo lyù maø noùi, vi traàn töø phöông ñoâng ñeán, khoâng chöôùng khoâng ngaïi, phöông taây, cho ñeán nam, baéc, treân döôùi saùu phöông, vi traàn hieän höõu ñeàu khoâng chöôùng khoâng ngaïi. Vi traàn naøy ñaõ khoâng cuøng ngaên ngaïi, cuõng khoâng coù töôùng tuï taäp, tuyeät nhieân laø khoâng, chaúng coù hình traïng, cho ñeán nuùi Tu di cuõng khoâng theå thaáy. Do ñaáy maø xeùt bieát, theá giôùi höõu vi, chôù neân hoûi veà thoâ teá, ñeàu laø hö voïng khoâng thaät, xöa nay vaéng laëng, döïa nôi voïng tình cuûa ngöôøi ñôøi, noùi laø coù theá giôùi. Ñaây laø bieän minh veà theå cuûa phaùp nhaân xöa nay laø khoâng. Nhaân ñaáy laïi coù nghi vaán: Neáu töôùng hôïp nhaát laø töôùng thaät thì vì sao Nhö Lai noùi hôïp ba ngaøn theá giôùi laøm töôùng hôïp nhaát? Cho neân ñaùp: Nhö Lai noùi töôùng hôïp nhaát: laø döïa theo teân goïi cuûa Theá ñeá, duøng nôi phaùp hö voïng ñeå noùi töôùng hôïp nhaát.

“Töùc chaúng phaûi laø töôùng hôïp nhaát”: laø xeùt theo lyù maø noùi, khoâng coù moät theá giôùi kheá hôïp ngaàm laøm moät, khoâng nhôø nôi ba ngaøn theá giôùi taïo thaønh. Cho neân noùi: “Töùc chaúng phaûi laø töôùng hôïp nhaát”. “Phaät noùi: Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Töôùng hôïp nhaát töùc laø “baát khaû thuyeát” (khoâng theå noùi)”: laø neâu roõ höõu vi hö voïng chaúng thaät, neân khoâng coù moät theá giôùi naøo kheá hôïp hoaøn toaøn laøm moät laø thaät ñeå coù theå noùi. Cho neân noùi: Töùc “baát khaû thuyeát”. Nhaân ñaáy laïi sinh nghi: Neáu khieán töôùng hôïp nhaát cuûa theá giôùi laø khoâng thaät, thì chuùng sinh khoâng neân thaáy vaø laïi khoâng neân thoï duïng. Nhöng nay hieän thaáy coù theá giôùi aáy nhö nhaø cöûa, y phuïc, caùc duïng cuûa khí theá gian. Ñaõ coù duïng aáy neân bieát roõ theá giôùi thoâ laø thaät. Theá giôùi aáy ñaõ laø thaät thì vi traàn vi teá cuõng thaät, sao coù theå noùi vi traàn, theá giôùi thoâ teá ñeàu hö voïng chaúng thaät? Cho neân kinh ñaùp: “Chæ do haøng phaøm phu tham chaáp söï töôùng kia”. Töùc bieän minh phaøm phu do nhaân duyeân chaáp giöõ töôùng ñieân ñaûo, ôû trong söï töôùng hö voïng, chaáp cho laø thaät, chaúng phaûi noùi taùnh cuûa theá giôùi thoâ laø thaät. Nhöng taïo vì theá giôùi thoâ voán thaønh kia ñaõ laø chaúng thaät, neân bieát roõ vi traàn vi teá cuõng laø hö giaû. “Vì sao theá?” Töùc nhaân ôû tröôùc noùi haøng phaøm phu tham chaáp nôi söï töôùng, nhaân ñaáy laïi sinh nghi: Neáu haøng phaøm phu nôi taâm ñieân ñaûo, chaáp giöõ vi traàn, theá giôùi thoâ teá, caùc söï töôùng höõu vi hö giaû, voïng cho laø thaät, coøn Nhö Lai khoâng coù taâm ñieân ñaûo chaáp giöõ töôùng, sao

noùi coù vi traàn, theá giôùi? Nhö Lai do ñaâu laïi noùi: Ta thaáy vi traàn cuøng theá giôùi v.v... Neáu Nhö Lai noùi ta thaáy vaø caùi ñöôïc thaáy (sô kieán) thì coù ngaõ, ngaõ sôû, trong ngoaøi dò bieät. Laïi, Nhö Lai vì sao laïi noùi: Voán coù caùc kieán chaáp ngaõ, nhaân, chuùng sinh v.v... Sau vì quaùn theå cuûa ngaõ, phaùp, laø khoâng, neân ñaït ñöôïc thaéng giaûi veà hai thöù voâ ngaõ, môùi ñoaïn tröø caùc hoaëc veà ngaõ, nhaân v.v..., goïi laø ñaéc ñaïo. Nhö Lai ñaõ noùi nhö theá. Theo ñaáy maø xeùt, thì bieát roõ, vi traàn theá giôùi, vôùi caùc phaùp thoâ, teá, v.v... laø coù thaät; chaúng phaûi laø vì hö voïng neân khoâng. Do coù nghi vaán aáy, neân noùi laø: “Vì sao theá?” Vì Phaät nay saép ñaùp veà nghóa naøy, neân hoûi Toân giaû Tu Boà-ñeà: “Neáu ngöôøi noùi nhö theá naøy: Phaät noùi veà kieán chaáp ngaõ, nhaân, chuùng sinh, thoï giaû, thì yù cuûa Toân giaû theá naøo. Lôøi noùi cuûa ngöôøi aáy laø chaùnh ngöõ chaêng? Ñaây laø neâu roõ, Phaät hoûi Toân giaû Tu Boà-ñeà: Neáu coù ngöôøi, do choã nghi nhö tröôùc, nghi cho laø Phaät ñaõ noùi: “Voán thaät coù ngaõ, phaùp, sau vì quaùn theå cuûa ngaõ phaùp laø khoâng neân ñaït ñöôïc thaéng giaûi veà khoâng ngaõ phaùp, loaïi tröø hai kieán chaáp Ngaõ Phaùp, ñaït voâ ngaõ, voâ phaùp, goïi laø ñaéc ñaïo, thì choã noùi cuûa ngöôøi aáy nôi lyù laø chaùnh ngöõ chaêng?” Toân giaû Tu Boà-ñeà ñaùp: “Theá Toân! Khoâng phaûi”. Neâu roõ, lôøi ngöôøi nghi vöøa neâu laø khoâng ñuùng lyù, khoâng hôïp vôùi yù Phaät. Do vaäy ñaùp laø “khoâng phaûi”. “Theá Toân! Vì sao Nhö Lai noùi: Kieán chaáp veà ngaõ, nhaân, chuùng sinh, thoï giaû, töùc chaúng phaûi laø kieán chaáp veà ngaõ, nhaân, chuùng sinh, thoï giaû”: laø giaûi thích vì sao lôøi noùi cuûa ngöôøi aáy laø khoâng

ñuùng lyù, laø khoâng chaùnh ngöõ. Bieän minh ngöôøi cuûa hai thöøa cho voán thaät coù ngaõ, nhaân, chuùng sinh, thoï giaû, laø caùc kieán chaáp veà ngaõ, ngaõ sôû. Veà sau quaùn ngaõ, ngaõ sôû aáy, hai thöù ñeàu khoâng, coù theå ñoaïn tröø kieán chaáp veà ngaõ, nhaân v.v... maø, noùi laø ta ñaït ñöôïc thaéng giaûi veà voâ ngaõ, cho ñaáy laø söï hieåu bieát chaân thaät. Neáu cho Nhö Lai cuõng noùi nhö vaäy, cho ñoù laø chaân thaät, thì lôøi noùi aáy chaúng phaûi laø noùi ñuùng. Nhöng chö Phaät, Nhö Lai, hieåu roõ caùc phaùp xöa nay laø roãng khoâng- vaéng laëng, coøn khoâng coù Ngaõ-Phaùp ñeå trì, huoáng laø coù Kieán giaûi Ngaõ- Phaùp ñeàu khoâng ñeå giöõ. Cho neân noùi: "Töùc chaúng phaûi laø kieán chaáp veà ngaõ, nhaân v.v..." Caùi thaáy roõ voâ ngaõ naøy, ôû Thanh vaên laø thaéng giaûi (hieåu bieát thaáu suoát), nôi Boà taùt laø chöôùng. Nay neâu roõ Phaät noùi neân quaùn Ngaõ, Phaùp töø xöa nay laø khoâng, hoaøn toaøn vaéng laëng, khoâng coù Ngaõ Phaùp ñeå coù theå cho laø khoâng, cho ñeán phieàn naõo xöa nay cuõng laø tòch tónh. Cho neân khoâng coù phieàn naõo ñeå coù theå ñoaïn tröø. Chaúng gioáng vôùi hai thöøa, thaáy voán coù ngaõ coù phaùp, nay hieåu roõ caû hai ñeàu khoâng môùi döùt tröø hoaëc aáy,

goïi laø ñaéc ñaïo. "Ñoù goïi laø, chaúng phaûi ngaõ kieán, nhaân kieán v.v...: laø cuøng toùm keát veà ngaõ phaùp, hai khoâng. Nhò thöøa thaáy ngaõ khoâng, ñaït ñöôïc thaéng giaûi veà ngöôøi voâ ngaõ v.v... cho laø chaân thaät. Cho neân, noùi: Ñoù goïi laø chaúng phaûi kieán chaáp veà ngaõ, nhaân v.v... Cuõng ñöôïc goïi: "Ñoù goïi laø kieán giaûi" veà ngaõ, nhaân, chuùng sinh, thoï giaû: laøm roõ, nhö treân ñaõ noùi. Nhöng hieåu roõ veà ngaõ vaø phaùp xöa nay trong laëng, baûn lai chaúng sinh, hieän thaáy Chaân nhö bình ñaúng, chöùng ñaéc Boà-ñeà nhaãn voâ sinh nôi ñòa thöù nhaát, cho ñeán Voâ thöôïng Boà-ñeà nôi quaû vò Phaät, chaúng ñoàng vôùi tieåu thöøa, giöõ laáy kieán giaûi veà voâ ngaõ, voâ phaùp, cho laø ñaïo chaân thaät, laø Phaät noùi nhö theá. Cho neân noùi: "Ñoù goïi laø Phaät noùi caùc kieán giaûi veà ngaõ, nhaân,chuùng sinh v.v..." laø hö voïng khoâng thaät. Neâu roõ ñoù goïi laø kieán giaûi veà voâ ngaõ, nhaân v.v... laø hö voïng. Nhaân ñaáy laïi sinh nghi vaán: Neáu coøn coù kieán giaûi Voâ ngaõ-Voâ phaùp, chaúng phaûi laø ñaéc ñaïo, thì quaùn nhöõng phaùp naøo, khôûi nhöõng taâm gì, chöùng nhöõng phaùp gì, goïi laø ñaéc ñaïo? Cho neân ñaùp: "Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Boà taùt phaùt taâm Boà-ñeà, nôi taát caû phaùp, neân nhaän bieát nhö vaäy v v..." Ñaây laø duøng trí chöùng ñaéc cuûa ñòa thöù nhaát laøm taâm Boà-ñeà, neâu roõ ôû nôi nghóa naøo ñeå khuyeân ngöôøi. Neáu muoán ñaït ñöôïc ñaïo chaân thaät töø ñòa thöù nhaát trôû leân, thì ñoái vôùi phaùp höõu vi thoâ, teá, coù ngaõ, phaùp, khoâng ngaõ, khoâng phaùp, caùc vaät hö voïng, neân sinh khôûi tri kieán, tin töôûng nhö theá. Tri nhö theá: laø neâu roõ haøng ñòa tieàn, duøng Vaên tueä cuûa theá gian, naêm minh, luaän giaûi, trí tueä hao hao nhaän bieát. Kieán nhö theá: Neâu roõ haøng treân ñòa, do trí ñeä nhaát nghóa xuaát theá gian maø nhaän thöùc. Tin nhö theá: Neâu roõ, hai haïng neâu tröôùc, cuøng döïa nôi tam muoäi, coù voâ löôïng coâng ñöùc ñeå tin töôûng. Ñaây laø bieän minh, ngöôøi cuûa Boà taùt, do duøng hai trí vaø tam muoäi naøy thaáy Phaät taùnh, Chaân nhö, döùt tröø taát caû nguy hoïa Coù-Khoâng cuûa taát caû caùc phaùp. "Nhö theá laø

chaúng truï nôi phaùp töôùng”: Töùc ñaõ ôû trong phaùp höõu vi hö voïng khoâng ngaõ khoâng phaùp, sinh tri kieán, tin hieåu, neân khoâng chaáp tröôùc. “Vì sao theá?”:Töùc hoaëc coù ngöôøi nghe noùi, Boà taùt khoâng truï nôi phaùp töôùng thì khôûi nghi cho laø Boà taùt ôû trong phaùp theá gian, xuaát theá gian thaûy ñeàu khoâng truï. Cho neân noùi: Vì sao theá?”

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 10 483

“Phaät ñaùp: Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Choã noùi veà phaùp töôùng thì phaùp töôùng Nhö Lai noùi töùc chaúng phaûi laø phaùp töôùng”. Chöõ “phaùp töôùng”: noùi tröôùc, laø töôùng cuûa phaùp höõu vi Coù-Khoâng nhö saéc v.v… cuûa theá gian. Chöõ “phaùp töôùng” noùi sau, laø töôùng cuûa Phaùp voâ vi Chaân nhö xuaát theá gian. Nhö Lai noùi töùc chaúng phaûi laø phaùp töôùng: Neâu roõ Nhö Lai noùi töôùng phaùp Coù-Khoâng cuûa theá gian, chaúng phaûi laø töôùng phaùp Chaân nhö Voâ vi xuaát theá gian. Töôùng Phaùp Chaân nhö xuaát theá gian töùc chaúng phaûi laø töôùng phaùp Coù-Khoâng hö voïng cuûa theá gian. “Ñoù goïi laø phaùp töôùng”: Nhö vaäy, chaúng phaûi töôùng phaùp höõu laäu höõu vi nôi theá gian, töùc laø töôùng phaùp Chaân nhö Voâ vi xuaát theá gian. Cuõng coù theå goïi: Ñoù laø phaùp töôùng coù khoâng cuûa theá gian. ÔÛ treân noùi chaúng truï nôi phaùp töôùng: Töùc chæ khoâng truï nôi töôùng Coù-Khoâng cuûa phaùp höõu vi theá gian, chaúng phaûi laø khoâng truï nôi phaùp töôùng Voâ vi xuaát theá gian. Ñaâu theå nghe noùi khoâng truï nôi phaùp töôùng, lieàn cho trong töôùng phaùp Höõu vi, Voâ vi theá gian xuaát theá gian ñeàu khoâng truï. Töø ñaây trôû leân, kinh giaûi thích phaàn nghi trong keä tröôùc: “ÔÛ choå phaùp giôùi aáy, chaúng moät cuõng chaúng khaùc”. “Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Neáu coù Boà taùt, ñem baûy thöù baùu ñaày khaép voâ löôïng A taêng kyø theá giôùi ñeå boá thí: Treân ñaây coù nghi: ÔÛ tröôùc, nôi thí duï veà vi traàn, neâu roõ veà ba Phaät chaúng moät chaúng khaùc, tuy laøm roõ veà ba Phaät, nhöng döïa theo vaên kinh neâu treân thì chæ neân coù hai, khoâng neân coù ba. Vì sao” Vì trong ñoaïn thöù saùu ôû tröôùc, noùi: Thích-ca Maâu-ni khoâng phaûi laø Phaät, cuõng khoâng thuyeát phaùp. Laïi nöõa, tieáp theo phaàn kinh tröôùc, laïi noùi: Hoùa Phaät coù ñeán ñi, giaùo hoùa chuùng sinh, cuùng döôøng ñöôïc phöôùc. ÔÛ ñaây tröôùc sau laø traùi nhau. Nay nghi: Chöa roõ öùng thaân ñöôïc ñònh roõ laø Phaät hay chaúng phaûi laø Phaät. Neáu laø Phaät, thì cuùng döôøng öùng Phaät naøy, coù ñöôïc phöôùc ñöùc, so vôùi hai Phaät laø ñoàng, hay coù sai khaùc? Kinh phaùp do hoùa Phaät thuyeát giaûng ñöôïc xem laø chaùnh phaùp, hay chaúng phaûi laø chaùnh phaùp? Neáu thoï trì giaùo phaùp do öùng Phaät giaûng noùi, thì lôïi ích ñaït ñöôïc, so vôùi vieäc thoï trì giaùo phaùp do baùo Phaät thuyeát giaûng coâng ñöùc laø ñoàng hay coù sai bieät? Keû taâm xaáu aùc huûy baùng, gaây toån haïi cho giaùo phaùp kia, toäi laïi nhö theá naøo? Vì nhaèm ñaùp: ÖÙng Phaät laø Phaät, kinh phaùp ñöôïc neâu giaûng laø chaùnh phaùp, thoï trì, cuùng döôøng ñaït ñöôïc phöôùc ñöùc, ñoàng vôùi hai Phaät tröôùc; keû taâm xaáu aùc huûy baùng, bò toäi cuõng theá, cho neân daãn duï naøy: ñem baûy baùu trong A taêng kyø theá giôùi, duøng ñeå boá thí, so saùnh khoâng baèng coù ngöôøi, ñoái vôùi ÖÙng Phaät phaùt taâm

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 10 484

Boà-ñeà, thoï trì moät baøi keä boán caâu cuûa kinh Baùt Nhaõ do ÖÙng Phaät thuyeát giaûng, cho ñeán vì ngöôøi khaùc giaûng noùi roäng, thì phöôùc ñöùc naøy hôn haún phöôùc ñöùc boá thí kia voâ löôïng A taêng kyø. Nghi treân chung vôùi nghi veà öùng Phaät. Nay trong kinh vì sao chæ noùi thoï trì kinh phaùp do öùng Phaät thuyeát giaûng ñaït ñöôïc phöôùc ñöùc nhieàu, khoâng noùi cuùng döôøng öùng Phaät ñöôïc phöôùc ñöùc nhieàu. Thoï trì kinh phaùp do öùng Phaät giaûng noùi, thì phaùp aáy, chuû theå laø öùng Phaät neâu giaûng. Song noùi thoï trì kinh phaùp do öùng Phaät giaûng noùi ñöôïc phöôùc voâ löôïng, töùc bieát cuùng döôøng öùng Phaät ñaït ñöôïc phöôùc cuõng nhieàu. Cho neân, khoâng neâu ra rieâng vieäc cuùng döôøng öùng Phaät. Ngöôøi nghi noùi: Neáu cuùng döôøng öùng Phaät thuyeát giaûng kinh phaùp so vôùi chaân Phaät khoâng khaùc, thì vì sao öùng Phaät naøy ôû nôi theá gian giaùo hoùa, thuyeát phaùp, maø khoâng ñöôïc goïi laø öùng Phaät thuyeát phaùp? Cho neân kinh neâu caâu hoûi: Theá naøo laø vì ngöôøi thuyeát giaûng maø khoâng goïi laø thuyeát giaûng? Bieän minh luùc öùng Phaät thuyeát phaùp töï noùi: Ta töø voâ löôïng A taêng kyø kieáp tôùi nay, tu khaép muoân haïnh, nay môùi thaønh töïu quaû vò Phaät, ñaày ñuû töôùng toát cuøng caùc coâng ñöùc. Maø khoâng noùi Ta laø hoùa Phaät. Neáu töï noùi Ta laø hoùa Phaät, thì chuùng sinh lieàn cho laø ngöôøi huyeãn hoùa. Ñaây laø nhöõng quyû thaàn naøo, beøn khoâng sinh tin, kính, khoâng thoï nhaän ñieàu giaûng noùi. Taâm ñaõ khoâng tin, khoâng thoï nhaän giaùo phaùp, töùc khoâng coù lôïi ích. Do khoâng töï noùi laø hoùa Phaät coù nhieàu lôïi ích. “Ñoù goïi laø ngöôøi thuyeát giaûng”: Töùc ÖÙng Phaät töø nôi xöù chaân thaät hieän baøy, maø khoâng cho laø öùng hoùa. Cho neân moïi lôïi ích ñaït ñöôïc töø thoï trì cuùng döôøng so vôùi chaân Phaät khoâng khaùc. Ñoù goïi laø choã thuyeát giaûng cuûa ÖÙng Phaät laø chaùnh thuyeát. Moät ñoaïn kinh naøy, Luaän duøng saùu keä ñeå giaûi thích. Moät keä ñaàu, neâu thí duï veà vi traàn, taïo yù hoûi ñaùp, giaûi thích choã nghi trong kinh ôû tröôùc. Keä thöù hai: Bieän minh veà vi traàn khoâng saéc, vò, hình traïng, neân khoâng moät, khoâng khaùc. Chö Phaät cuõng theá. Do phieàn naõo döùt heát neân khoâng moät khoâng khaùc. Keä thöù ba, hai caâu treân neâu roõ haøng phaøm phu chaúng hieåu phaùp höõu vi laø khoâng, theo teân goïi maø chaáp giöõ. Hai caâu sau taïo söï noái keát vôùi keä thöù tö coù moät keä röôõi, bieän minh chung veà chö Phaät, Boà taùt, khoâng chæ ñaït ñöôïc thaéng giaûi veà khoâng ngaõ, khoâng phaùp, môùi goïi laø ñaéc ñaïo. Keä thöù naêm, hai caâu treân neâu hai thöù trí coù theå thoâng toû cuûa Boà taùt. Hai caâu sau neâu roõ vieäc cuùng döôøng hoùa Phaät, so vôùi chaân Phaät khoâng khaùc.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 10 485

Keä thöù saùu, bieän minh phaùp ñöôïc thuyeát giaûng do ÖÙng Phaät laø chaùnh thuyeát. Keä thöù nhaát noùi: Theá giôùi laøm vi traàn v.v... giaûi thích phaàn trong kinh: “Thieän nam, thieän nöõ” tieáp xuoáng, cho ñeán: “A taêng kyø theá giôùi”. Neáu döïa theo söï bieän luaän cuûa theá gian, goïi vi traàn naøy laø theá giôùi, chaúng phaûi cho laø theá giôùi nhö ba ngaøn ñaïi thieân v.v...ÔÛ ñaây neâu roõ, nghieàn

naùt vi traàn coù saéc vò laøm vi traàn khoâng coù saéc, vò. Vi traàn naøy khoâng saéc höông vò xuùc, cuõng khoâng coù nôi choán, neân goïi laø vi traàn. “Duï naøy chæ nghóa kia”: Neâu roõ möôïn duï veà vi traàn naøy ñeå giaûi thích nghi vaán ôû treân: “ÔÛ nôi phaùp giôùi aáy. Chaúng moät cuõng chaúng khaùc” cho neân noùi: “Duï naøy chæ nghóa kia”. “Vi traàn naùt thaønh boät”: laø neâu daãn laàn nöõa veà duï treân: Nghieàn naùt vi traàn laøm vi traàn khoâng saéc vò, ñeå duï cho chö Phaät, Nhö Lai, khi thaønh ñaïo, vónh vieãn khoâng coøn hai chöôùng. Cho neân caâu sau noùi: “Chæ roõ phieàn naõo heát”. Ñaây laø neâu roõ veà nghóa gì?: Laø Luaän vaên xuoâi hoûi moät keä naøy, daãn ra yù cuûa duï ñeå bieän minh veà nghóa gì. “Keä noùi: ÔÛ nôi phaùp giôùi aáy. Chaúng moät cuõng chaúng khaù”. Töùc laø Luaän chuû daãn keä tröôùc nôi Luaän ñeå löôïc ñaùp sô löôïc veà söï chieáu cuûa thí duï vi traàn. “Chö Phaät Nhö Lai kia, trong phaùp giôùi Chaân nhö...”: laø trôû laïi giaûi thích keä ñaõ daãn, neâu roõ chö Phaät tuy nhieàu, nhöng ôû trong phaùp giôùi Chaân nhö, chaúng phaûi laø moät truï xöù, cuõng chaúng phaûi laø khaùc truï xöù. Vì chæ roõ veà nghóa naøy, neân noùi duï veà theá giôùi nghieàn naùt laøm vi traàn: laø giaûi thích chö Phaät khoâng truï nôi moät xöù, khoâng truï nôi khaùc xöù xong, laïi neâu duï ra ñeå so saùnh. “Duï naøy chæ roõ veà nghóa gì?” Laø hoûi nôi duï veà vi traàn aáy, so saùnh vôùi chö Phaät ôû trong phaùp giôùi Chaân nhö, chaúng phaûi laø moät truï xöù, khaùc truï xöù, nhöng chöa roõ duï naøy coù choå töông töï naøo maø ñöôïc duøng duï naøy ñeå so saùnh, chæ roõ. Töùc duøng nöûa sau keä ñeå ñaùp: “Vi traàn naùt thaønh boät. Chæ roõ phieàn naõo heát”. Neâu roõ, neáu khoâng nghieàn naùt theá giôùi, töùc coù söï khaùc bieät cuûa ñaây, kia. Ñaõ nghieàn naùt laøm vi traàn, khieán khoâng coøn ngaên caùch ñaây kia, duï cho chö Phaät Nhö Lai khi ñoaïn tröø hai chöôùng heát, ôû trong phaùp giôùi Chaân nhö, khoâng coøn chöôùng ngaïi ñaây, kia, moät xöù khaùc xöù. Coù choã töông töï nhö theá, neân duøng ñeå so saùnh. “Duï naøy chaúng phaûi laø tuï taäp caùc vi traàn”: Vì saép taïo keä ñeå giaûi thích kinh neân tröôùc neâu choã ñaõ bieän minh trong kinh. YÙ duï noùi caùc vi traàn: laø khoâng thaät coù vi traàn tuï taäp goïi laø nhieàu, caùc (chuùng).

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 10 486

“Chæ roõ duï chaúng phaûi moät”: laø chæ roõ chö Phaät raát nhieàu neân giaû thieát duøng caûnh giôùi khoâng saéc vò laøm caùc vi traàn. Keä thöù hai giaûi thích phaàn trong kinh, töùc moät ñoaïn töø: “YÙ cuûa Toân giaû theá naøo? Caùc vi traàn naøy, neân cho laø nhieàu chaêng? Ñeán: “Do ñoù Phaät noùi töôùng hôïp nhaát”. “Chaúng phaûi laø tuï taäp”: Kinh ôû treân noùi: Caùc vi traàn laø raát nhieàu, gioáng nhö thaät coù vi traàn. ÔÛ ñaây neâu roõ, duøng traàn khoâng saéc vò laøm vi traàn, chaúng phaûi laø thaät coù vi traàn tuï taäp maø noùi laø caùc vi traàn raát nhieàu, cho neân noùi: Chaúng phaûi laø tuï taäp. “Neân goïi laø tuï taäp” laø nghi raèng: Neáu khoâng thaät coù vi traàn tuï taäp, thì vì sao noùi caùc vi traàn raát nhieàu? Cho neân ñaùp: Noùi laø tuï taäp laø döïa nôi teân chöõ cuûa Theá ñeá ñeå giaû laäp, trong khoâng tuï taäp noùi tuï taäp, chaúng phaûi cho laø thaät coù caùc vi traàn tuï taäp maø noùi laø nhieàu, cho neân noùi: laø tuï taäp. “Duï cho chaúng chæ moät”: Neáu thaät khoâng coù vi traàn tuï taäp, vì sao giaû thieát noùi raát nhieàu? Neâu roõ, do vi traàn ñaõ

nhieàu, so saùnh vôùi möôøi phöông chö Phaät cuõng laø raát nhieàu, khoâng theå noùi laø moät. Vi traàn ñaõ laø khoâng Theå, chaúng theå noùi nhaát ñònh coù vi traàn tuï taäp, ñeå duï cho Nhö Lai ñoaïn tröø phieàn naõo heát, Theå khoâng chöôùng ngaïi. Vì khoâng theå noùi moät xöù tuï taäp, neân noùi: Chaúng phaûi duï chæ moät. “Xöù tuï taäp chaúng phaûi kia”: Neâu roõ vi traàn tuy nhieàu, do theå laø khoâng neân xöù tuï taäp khoâng thaät coù vi traàn ñeå coù theå ñaït ñöôïc. Moät xöù laø khoâng, cuõng khoâng töø xöù khaùc ñeán. Do xöù khaùc cuõng khoâng thaät coù vi traàn coù theå ñaït ñöôïc, neân noùi: Xöù tuï taäp chaúng phaûi laø kia. “Duï cho chaúng phaûi khaùc”: Bieän minh nhö vi traàn, khoâng ngaên nhaïi nôi töôùng cuûa moät xöù tuï taäp khoâng theå ñaït ñöôïc, neân töôùng cuûa moät xöù khaùc sai bieät ñeán, cuõng khoâng theå ñaït ñöôïc. So saùnh vôùi chö Phaät cuõng theá, phaùp thaân thanh tònh, Theå ñaõ khoâng chöôùng ngaïi, chaúng phaûi laø moät truï xöù, cuõng chaúng phaûi roõ raøng laø khaùc xöù sai bieät, nhö phöông ñoâng vôùi Phaät A suùc v.v... cuõng khoâng theå ñaït ñöôïc. Cho neân noùi: “Chaúng phaûi duï sai bieät”. “Nghóa naøy nhö theá naøo? Nhö vi traàn” cho ñeán: “Khoâng vaät tuï taäp”: laø Luaän vaên xuoâi giaûi thích nöûa treân cuûa keä. “Cuõng chaúng phaûi laø xöù khaùc sai bieät” ñeán: “Do chaúng truï sai bieät”: laø giaûi thích nöûa sau nôi keä. “Nhö theá laø chö Phaät Nhö Lai...” ñeán: “Cuõng chaúng phaûi laø xöù khaùc truï”. Treân laø giaûi thích yù cuûa duï trong keä. Nghóa naøy laø giaûi thích yù cuûa hôïp duï. “Nhö vaäy, töôùng hôïp nhaát cuûa ba ngaøn theá giôùi duï cho chaúng phaûi laø tuï taäp”: Tröôùc giaûi thích nghóa cuûa vi traàn chaúng moät, khaùc. Nay ôû ñaây bieän bieät veà vaät trong theá giôùi, vi traàn, nghóa chaúng moät, khaùc,

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 10 487

cuõng vaäy. Cho neân noùi: “Nhö theá”, cho ñeán “chaúng phaûi laø tuï taäp”. “Ñaây do nghóa gì?”: laø hoûi duï veà töôùng hôïp cuûa ba ngaøn theá giôùi, laïi noùi chaúng phaûi laø tuï taäp. ÔÛ ñaây do nghóa gì, maø noùi nhö theá. “Nhö kinh” tieáp xuoáng: laø neâu daãn Nhö Lai thaät söï noùi ñeå ñaùp. “Neáu thaät coù moät vaät tuï taäp, Nhö Lai töùc khoâng noùi vi traàn tuï taäp”: laø treân ñaõ giaûi thích hai duï veà vi traàn, theá giôùi cuøng duï keát hôïp xong, ôû ñaây, vaên do ñaâu laïi daãn ra: Treân tuy neâu roõ vi traàn, theá giôùi laø hö voïng khoâng thaät, chaúng phaûi moät xöù tuï taäp, chaúng phaûi khaùc xöù sai bieät, ñeå so saùnh vôùi chö Phaät, nhöng chöa giaûi thích vi traàn-theá giôùi vì sao laø khoâng. Nay chính thöùc giaûi thích veà nghóa khoâng cuûa hai phaùp, laøm roõ, neáu thaät coù moät vaät vi traàn chaúng khoâng maø tuï taäp: Nhö Lai chaúng giaû noùi khoâng traàn laø traàn, laø caùc tuï taäp. “Neáu thaät coù moät theá giôùi v.v...”: Ñaây laø giaûi thích theá giôùi khoâng, nhö vi rraàn chaúng khaùc. “Nhö kinh” tieáp xuoáng: laø neâu daãn kinh ñeå toùm keát. “Chæ haøng phaøm phu tham chaáp nôi söï töôùng”: Vaên naøy trong keä tröôùc khoâng coù. Do ñaâu laïi neâu daãn rieâng? Neâu roõ phaøm phu voïng chaáp caûnh tröôùc maét, ñoái nôi söï vieäc hö giaû sinh tham, cho khoâng thaät laø thaät. Vì xaùc nhaän Theå cuûa hai phaùp vi traàn, theá giôùi treân laø khoâng, neân daãn vaên aáy ñeå giaûi thích. “Nhö kinh” tieáp xuoáng: laø neâu chung phaàn kinh tröôùc ñeå toùm keát. Keä thöù ba: “ Chæ tuøy nôi aâm thanh”. Hai caâu treân giaûi thích phaàn trong

kinh: Chæ haøng phaøm phu tham chaáp nôi söï töôùng. Neâu roõ, haøng phaøm phu ñaõ khoâng hieåu ñuùng nhö thaät, chæ coù phaân bieät hö voïng, theo aâm thanh chaáp giöõ, nghe noùi saéc laø coù theå thaáy, coù theå tieáp xuùc, lieàn cho laø nghóa thaät cuõng nhö vaäy, coù theå thaáy, coù theå tieáp xuùc. Neân noùi: Chæ tuøy nôi aâm thanh. “Phaøm phu chaáp ñieân ñaûo”: Nghe noùi saéc v.v... coù theå thaáy, coù theå tieáp xuùc, phaøm phu lieàn cho saéc v.v... laø thaät coù, coù theå thaáy, coù theå tieáp xuùc, cho chaúng thaät laø thaät,cho neân noùi: “Phaøm phu chaáp ñieân ñaûo”. “Chaúng phaûi khoâng hai laø ñaéc ñaïo”: Hai caâu sau nôi keä naøy thoâng hôïp vôùi ba caâu treân cuûa keä thöù tö, cuøng giaûi thích phaàn trong kinh: “Vì sao? Neáu ngöôøi noùi nhö theá...” cho ñeán, “ñoù goïi laø ngaõ kieán”. “Chaúng phaûi khoâng hai laø ñaéc ñaïo”: Neâu roõ chö Phaät Nhö Lai, chaúng phaûi chæ laø chöùng ñaéc thaéng giaûi veà hai khoâng nôi khoâng ngaõ khoâng Phaùp, goïi laø ñaéc ñaïo. Bieän minh haøng Nhò thöøa tuy ñaït ñöôïc thaéng giaûi veà hai khoâng aáy nhöng vaãn coøn bò taäp khí nôi hoaëc che laáp

taâm, voâ minh gaây chöôùng ngaïi, neân khoâng goïi laø ñaéc ñaïo. Thuaän theo hoûi: neáu coøn hai khoâng aáy, khoâng goïi laø ñaéc ñaïo: Thì thaáy nhöõng phaùp gì, haønh nhöõng gì ñeå coù theå ñaéc ñaïo? Cho neân caâu keä thöù tö noùi: “Phaûi xa lìa Ngaõ-phaùp”. Neâu roõ, caàn thaáy roõ lyù saâu xa roát raùo cuûa Chaân nhö bình ñaúng, hieåu ngaõ do phaùp xöa nay laø vaéng laëng. Khi lìa boû caùi thaáy phaân bieät hö voïng ñoái vôùi hai khoâng: Khoâng-Ngaõ-Khoâng phaùp thì, môùi goïi laø ñaéc ñaïo. Leõ ra noùi: Xa lìa caû kieán giaûi khoâng ngaõ khoâng phaùp. Do soá chöõ nôi keä coù giôùi haïn, neân chæ noùi: Xa lìa nôi ngaõ, phaùp. Töùc laøm roõ, neáu cho coù Ngaõ- Phaùp ñeå quaùn thaønh khoâng, laïi töï noùi: Ta coù theå ñaït ñöôïc thaéng giaûi veà hai khoâng naøy, thì töùc coù taâm chaáp vöôùng nôi khoâng aáy, taïo chöôùng ngaïi nôi Boà-ñeà Chaân nhö, khoâng goïi laø ñaéc ñaïo. Noùi leân raèng Boà taùt, ñaïi só, chieáu roõ theå cuûa phaùp sinh aám töø xöa ñeán nay taùnh töôùng ñeàu vaéng laëng, chaúng phaûi nhôø quaùn môùi laø khoâng. Ñaõ khoâng Ngaõ-Phaùp coù theå khoâng, cuõng khoâng coù kieán giaûi cuûa hai khoâng ñöôïc giöõ laáy, goïi laø ñaéc ñaïo. ÔÛ ñaây, keä thöù ba tieáp xuoáng phaàn Luaän vaên xuoâi chæ giaûi thích nöûa sau keä khoâng giaûi thích nöûa keä treân. Sôû dó nhö theá laø vì, phaàn Luaän vaên xuoâi tröôùc ñaây ñaõ giaûi thích veà nghóa aáy roài. Cho neân ôû ñaây khoâng giaûi thích nöõa. “Nhö kinh: Vì sao theá v.v...” laø neâu daãn kinh maø nöûa sau keä ñaõ giaûi thích. Tieáp laø YÙ giaûi thích trong keä vaø kinh. “ÔÛ ñaây laïi coù nghóa gì?”: laø saép giaûi thích keä hoûi trong phaàn kinh ñaõ daãn naøy neâu roõ veà nghóa gì. Beøn duøng nöûa sau keä ñeå giaûi thích. Töùc duøng keä ñaùp: “Chaúng phaûi khoâng hai laø ñaéc ñaïo. Phaûi xa lìa nôi Ngaõ- Phaùp”. “Nghóa naøy laø theá naøo?” Töùc keä naøy giaûi thích veà nghóa cuûa kinh nhö theá naøo? Phaàn tieáp sau giaûi thích coù theå nhaän bieát. “ÔÛ ñaây laïi coù nghóa gì?” Töùc hai thöù kieán giaûi veà khoâng ngaõ khoâng Phaùp naøy. Treân tuy noùi lìa hai kieán giaûi maø ñöôïc Boà-ñeà, nhöng hoûi hai kieán giaûi ñoù phaûi laø chaùnh giaûi? Laïi do nghóa naøo xa lìa kieán giaûi aáy? Cho neân duøng keä thöù tö ñeå ñaùp. Keä thöù

tö vaø giaûi thích, xaùc nhaän nöûa keä tröôùc: ÔÛ treân tuy noùi: “Chaúng phaûi “khoâng” hai laø ñaéc ñaïo. Phaûi xa lìa ngaõ, phaùp”. Nhöng chöa giaûi thích lyù do. Vì nghóa aáy coøn aån giaáu, neân taïo ra ba caâu treân cuûa keä naøy ñeå giaûi thích. “Thaáy ngaõ töùc chaúng thaáy”: Neâu roõ, thaáy coù ngaõ maø coù theå quaùn thaønh “khoâng”, nhöng laïi cho raèng: “ta thaáy voâ ngaõ” thì ñaáy chaúng phaûi laø thaéng giaûi saâu xa, roát raùo cuûa chaùnh kieán. Cho neân noùi: “Thaáy ngaõ töùc chaúng thaáy”. “Cuõng neân noùi thaáy phaùp töùc chaúng thaáy”, nhöng do giôùi

haïn cuûa keä, neân chæ noùi moät thöù thaáy ngaõ, khoâng noùi thaáy phaùp. Vì sao thaáy ngaõ goïi laø chaúng thaáy? Cho neân caâu thöù hai noùi laø “Thaáy hö voïng khoâng thaät”. Neáu khoâng thaät, vì sao thaáy coù? Bieän minh laø do thaáy hö voïng. Cho neân noùi: “Thaáy hö voïng khoâng thaät”. Hai caâu treân aáy giaûi thích phaàn keä tröôùc: “Chaúng phaûi khoâng hai laø ñaéc ñaïo”. “Ñaây laø chöôùng vi teá”: Neâu roõ, taâm chaáp nôi “coù” goïi laø traàn hoaëc (thoâ). Taâm giöõ laáy “khoâng” goïi laø vi teá. ÔÛ ñaây, giöõ laáy kieán giaûi veà hai khoâng nôi Ngaõ, Phaùp, theå cuûa noù laø hoaëc cuûa voâ minh, khoâng phaûi laø boán truï Hoaëc thoâ, do chöôùng ngaïi nôi thaéng giaûi Chaân nhö, neân goïi laø chöôùng vi teá. “Thaáy Chaân nhö xa lìa”: Moät caâu naøy giaûi thích phaàn trong kinh: Boà taùt phaùt taâm Tam Boà-ñeà, neâu roõ Hoaëc vi teá naøy, chính luùc chöùng ñaéc ñòa thöù nhaát thì loaïi boû, hieän thaáy lyù saâu xa roát raùo cuûa nhaân nhö, döùt tröø phaân bieät hö voïng aáy, baáy giôø môùi heát. Cho neân noùi: “Thaáy Chaân nhö, xa lìa”. Hai caâu naøy giaûi thích xa lìa nôi Ngaõ-Phaùp. “Do ñoù thaáy töùc laø chaúng thaáy”, cho ñeán “thaáy phaùp cuõng laø chaúng thaáy”. Ñaây laø Luaän vaên xuoâi tieáp theo giaûi thích nöûa treân cuûa keä. “Do ñoù thaáy töùc chaúng thaáy”: laø giaûi thích caâu ñaàu. Khoâng coù nghóa thaät, laø do phaân bieät hö voïng: laø giaûi thích caâu thöù hai. “Vì laø Voâ ngaõ” laø caâu toùm keát. “Vì theá Nhö Lai noùi ngaõ kieán kia töùc laø chaúng thaáy”: laø daãn lôøi Phaät ñeå laøm chöùng cho lôøi ñaõ neâu. “Do nghóa aáy khoâng thaät…” ñeán: “Ta thaáy laø chaúng thaáy”: laø Luaän chuû giaûi thích lôøi Phaät. “Thaáy phaùp cuõng laø chaúng thaáy”: Vì keä khoâng coù vaên naøy, neân neâu rieâng choã gioáng ñeå giaûi thích. “Nhö kinh noùi Boà taùt phaùt taâm Tam Boà-ñeà” tieáp xuoáng: Ñaây laø toùm keát caâu thöù tö nôi keä tröôùc , neâu roõ Boà taùt ñaït ñöôïc thaéng giaûi veà Chaân nhö, khoâng coøn chaáp ôû caùi thaáy khoâng ngaõ khoâng phaùp, choo ñaáy laø chaùnh kieán. Laïi so saùnh cho choã giöõ laáy hai thöù khoâng ngaõ khoâng Phaùp ôû tröôùc, laø khoâng chaùnh kieán. Cho neân daãn ra. “ÔÛ ñaây laïi noùi veà nghóa gì?”: Töùc ôû ñaây do ñaâu daãn phaàn kinh noùi Boà taùt thaáy phaùp töôùng, laøm roõ hai kieán giaûi ôû tröôùc goïi laø chaúng thaáy. Töùc ñaùp: “Do thaáy phaùp töôùng töùc chaúng thaáy töôùng”. Neâu roõ, do coøn chaáp kieán giaûi veà phaùp töôùng töùc laø Khoâng thaáy phaùp töôùng. “ Nhö ngaõ kieán kia, töùc chaúng phaûi laø thaáy”: laø coøn chaáp caùi thaáy

Voâ ngaõ laø chaùnh kieán, cuõng chaúng phaûi laø thaáy. “Vì sao hai kieán giaûi naøy ñöôïc goïi laø chaúng thaáy”? Vì saép giaûi thích nöûa sau keä, neân neâu caâu hoûi, taïo sinh khôûi, hoûi hai kieán giaûi veà khoâng ngaõ khoâng phaùp aáy, phaûi laø chaùnh giaûi, vì sao noùi laø chaúng thaáy? Töùc dung nöûa sau keä ñeå ñaùp: “Ñaây laø chöôùng vi teá. Thaáy Chaân nhö, xa lìa.” “Ñaây laïi nhö theá naøo?”: laø hoûi trong keä naøy, cho hai kieán giaûi aáy laø chöôùng vi teá, noùi thaáy Chaân nhö môùi xa lìa, ñaây laïi laø theá naøo? Töùc giaûi thích “thaáy ngaõ thaáy phaùp kia”. “Ñaáy laø chöôùng vi teá”: laø toùm keát veà hai kieán giaûi laø teân goïi cuûa chöôùng. Vì khoâng thaáy hai kia”: laø giaûi thích nghóa taïo chöôùng ngaïi. “Do thaáy phaùp, maø ñöôïc xa lìa”: Töùc hai kieán giaûi naøy, ñoái nôi Thanh vaên khoâng ngaên ngaïi, nhöng ñoái vôùi Boà taùt laø moái lo. Cho neân thaáy Chaân nhö thì xa lìa. “Laïi, nhaän bieát nhö vaäy v.v…” Treân ñaõ daãn ñeå toùm keát veà keä tröôùc, do ñaâu ôû ñaây laïi daãn laàn nöõa? Töùc trong keä tröôùc chæ giaûi thích tri kieán, tin töôûng aáy, ñeàu lìa chöôùng vi teá khoâng ngaõ khoâng Phaùp, nhöng chöa giaûi thích veà nghóa cuûa tri kieán, tin töôûng. Nay saép taïo keä ñeå giaûi thích, neân laïi neâu daãn. Keä tieáp theo (thöù naêm): “Hai trí vaø tam muoäi. Ñöôïc xa lìa nhö vaäy”. Hai caâu treân naøy giaûi thích phaàn trong kinh: “Boà taùt phaùt taâm Boà- ñeà caàu ñaït ñaïo quaû chaùnh giaùc voâ thöôïng, neân tri kieán, tin töôûng nhö vaäy”. Sôû dó ôû ñaây neâu roõ, vì phaàn treân noùi: Ngöôøi coøn chaáp laáy hai khoâng, coù chöôùng vi teá nôi taâm, khoâng goïi laø ñaéc ñaïo. Vaø neâu roõ ngöôøi thaáy Chaân nhö ñeàu xa lìa chöôùng vi teá, goïi laø ñaéc ñaïo. Nhöng chöa bieát laø nhöõng ngöôøi naøo coù theå thaáy Chaân nhö, xa lìa chöôùng ngaïi vi teá. Nay phaân bieät, neâu ra hai loaïi Boà taùt ñaày ñuû coâng ñöùc, trí tueä, thaáy roõ lyù saâu xa cuûa Chaân nhö, coù theå lìa chöôùng vi teá, ñöôïc laøm saùng toû. “Hai trí”: laø trí theá tuïc cuûa haøng ñòa tieàn vaø trí ñeä nhaát nghóa cuûa baäc treân ñòa. Trí theá tuïc: Giaûi thích phaàn trong kinh: “Nhaän bieát nhö vaäy” (bieát nhö vaäy). Trí ñeä nhaát nghóa: Giaûi thích phaàn trong kinh: “Kieán giaûi nhö theá” (thaáy nhö vaäy). “Vaø tam muoäi”: laø voâ löôïng tam muoäi nhö Ly caáu v.v…, giaûi thích trong kinh: “Tin töôûng nhö vaäy”. Cho neân noùi: Hai trí cuøng tam muoäi. Ñaït xa lìa nhö vaäy : Neâu roõ veà ngöôøi coù ñuû hai thöù coâng ñöùc trí tueä,

tam muoäi, ñaït lyù roát raùo, coù theå lìa chöôùng vi teá. “Hoùa thaân thò hieän phöôùc”: Nôi phaàn kinh tröôùc, coù ngöôøi sinh nghi: Hoùa Phaät ñaõ khoâng tu haønh ñoaïn tröø Hoaëc, chaúng chöùng Boà-ñeà, cuõng khoâng thuyeát phaùp, coù ñeán ñi, sinh dieät, chaúng phaûi laø Phaät thaät, ngöôøi cuùng döôøng Phaät aáy laø coù phöôùc ñöùc, hay laø khoâng coù phöôùc ñöùc? Neáu ñöôïc phöôùc ñöùc thì so vôùi vieäc cuùng döôøng chaân Phaät laø coù sai bieät hay khoâng sai bieät. Keû taâm xaáu aùc huûy hoaïi, toäi aáy nhö theá naøo? Cho neân ñaùp:: “Hoùa thaân thò hieän phöôùc, chaúng khoâng phöôùc voâ taän”. Neâu roõ, hoùa Phaät tuy khoâng tu haønh chöùng quaû, nhöng do chaân thaân laøm goác, maø chuùng sinh coù caûm, Thaùnh töùc höôùng tôùi caûm öùng hieän. Do öùng Phaät aáy töø xöù chaân thaät xuaát hieän, cuøng vôùi hai Phaät kia coù chung moät nghóa, laïi khoâng noùi ta laø hoùa

Phaät, cho neân, cuùng döôøng hoùa Phaät ñaït ñöôïc coâng ñöùc, so vôùi chaân Phaät khoâng khaùc, thò hieän coù phöôùc, chaúng phaûi laø khoâng coù phöôùc voâ taän. Coù voâ löôïng voâ bieân coâng ñöùc, neân kinh daãn phöôùc thí baèng baûy baùu, phöôùc tuy nhieàu, nhöng khoâng nhö cuùng döôøng hoùa Phaät, cuõng khoâng baèng thoï nhaän kinh giaùo do hoùa Phaät neâu giaûng, ñaït ñöôïc phöôùc ñöùc raát nhieàu. Nhöng trong kinh chæ bieän bieät veà söï thoï trì kinh giaùo do hoùa Phaät thuyeát giaûng, haõy coøn hôn haún phöôùc do boá thí baûy baùu, thì bieát roõ cuùng döôøng hoùa Phaät cuõng hôn haún phöôùc thí baûy baùu. Hai caâu keä aáy giaûi thích phaàn trong kinh: “Neáu coù ngöôøi phaùt taâm Boà-ñeà…” ñeán: “Voâ löôïng A taêng kyø”. “Nghóa naøy laø theá naøo? Thò hieän trí theá tuïc…” ñeán: “Xa lìa chöôùng kia”: laø Luaän vaên xuoâi tieáp theo keä giaûi thích hai caâu treân cuûa keä. “Do ñoù laïi noùi thí duï veà phöôùc hôn haún”: laø giaûi thích nöûa sau keä. “Do ñoù”: Töùc treân ñaây coù ngöôøi nghi: Cuùng döôøng öùng Phaät vaø thoï trì kinh giaùo do öùng Phaät thuyeát giaûng, laø coù phöôùc ñöùc, hay laø khoâng coù phöôùc ñöùc. Cho neân neâu daãn thí duï veà phöôùc ñöùc hôn haún, ñeå giaûi ñaùp nghi vaán kia. “Theá naøo laø vì ngöôøi khaùc dieãn noùi maø khoâng goïi laø thuyeát giaûng”. Do ñaâu noùi nhö theá? Vì saép neâu keä ñeå giaûi thích phaàn vaên kinh naøy, neân neâu leân laøm caâu hoûi. Hoûi veà phaàn kinh naøy: Neáu vì ngöôøi khaùc dieãn noùi thì phaûi goïi laø thuyeát giaûng, vì sao laïi noùi khoâng goïi laø thuyeát giaûng? Cho neân noùi: “Do ñaâu noùi nhö theá?”. Keä tieáp theo thöù saùu: “Chö Phaät luùc thuyeát phaùp”…: laø giaûi thích phaàn vaên trong kinh: Theá naøo laø vì ngöôøi khaùc dieãn noùi maø khoâng goïi laø thuyeát giaûng. Nôi kinh nghi neâu: Do hoùa Phaät khoâng thaät, neân kinh giaùo ñöôïc Phaät aáy giaûng noùi cuõng laø khoâng chaùnh thuyeát. Do coù nghi aáy neân

keä giaûi thích: “Chö phaät luùc thuyeát phaùp. Khoâng noùi laø hoùa thaân”. “Khi thuyeát phaùp”: Chuùng sinh coù caûm, khoâng coù taùm naïn khi thoï nhaän ñaïo phaùp. Neâu roõ, öùng Phaät höôùng tôùi choã caûm cuûa chuùng sinh. Luùc thuyeát phaùp, tuy hoùa Phaät laø khoâng thaät nhöng ngoân giaùo neâu giaûng laø chaùnh thuyeát. Vì sao theá? Caâu sau noùi: Khoâng noùi laø hoùa thaân. Neâu roõ, hoùa thaân Phaät, luùc vì chuùng sinh thuyeát phaùp, khoâng noùi Ta laø hoùa Phaät. Neáu noùi Ta laø hoùa Phaät coù theå bieán hoùa thì chuùng sinh khoâng sinh taâm toân kính. Ñaõ khoâng kính tin, töùc tuy giaùo hoùa maø khoâng lôïi ích, neân khoâng noùi Ta laø hoùa Phaät. Do khoâng noùi laø hoùa Phaät cho neân kinh giaùo ñöôïc thuyeát giaûng, chuùng sinh tin, thoï coù nhieàu lôïi ích, töùc laø chaùnh thuyeát. Cho neân hai caâu sau nôi keä noùi: “Do chaúng noùi nhö theá. Vì theá kia chaùnh thuyeát”. “Taát caû phaùp höõu vi Nhö sao, maøng, ñeøn, aûo v.v…” Moät keä naøy laø ñoaïn kinh thöù möôøi moät, goïi laø Phaàn chaúng truï ñaïo. Vì sao goïi ñoaïn kinh naøy goïi laø “chaúng truï ñaïo?”: Neâu roõ chö Phaät Nhö Lai, do dieäu trí xuaát theá gian quaùn xeùt chín thöù höõu vi töùc laø Nieát baøn, khoâng gioáng vôùi haøng phaøm phu tham chaáp nôi theá gian. Laïi chaúng gioáng vôùi haøng nhò thöøa chæ thích truï nôi Nieát baøn. Do khoâng truï nôi hai ñaïo aáy, neân goïi laø “chaúng truï ñaïo”. ÔÛ ñaây,

sôû dó neâu daãn: Vì nhaèm giaûi thích nghi. Nôi ñoaïn kinh tröôùc neâu duï veà vi traàn, bieän minh chö Phaät Nhö Lai luùc thaønh chaùnh giaùc, ñoaïn döùt heát hai chöôùng, ôû trong phaùp giôùi Chaân nhö, chaúng phaûi moät truï xöù, chaúng khaùc truï xöù, nhaân ñaáy lieàn sinh nghi: Chö Phaät Nhö Lai, laø nhö vi traàn kia, Theå laø "khoâng " roát raùo khoâng thaân, hay laø thaät coù thaân. Neáu coù thaân thì thaân phaûi coù truï xöù, vì sao noùi chaúng phaûi moät truï xöù, chaúng phaûi khaùc truï xöù. Neáu coù truï xöù, laø truï trong theá gian hay laø truï nôi Nieát baøn? Neáu truï nôi Nieát baøn thì laïi do ñaâu noùi: Nhö Lai ñeán nôi theá gian, luoân vì chuùng sinh thuyeát phaùp, ñeå giaûi thích nghi vaán aáy, neân kinh daãn thí duï veà chín thöù phaùp höõu vi ñeå ñaùp, neâu roõ chö Phaät Nhö Lai coù möôøi löïc, voâ uùy, voâ löôïng coâng ñöùc chaân thaät nôi thaân vi dieäu. Thaân aáy laáy chaúng truï ñaïo laøm Theå. Theá naøo laø chaúng truï ñaïo? Töùc laø khoâng truï nôi theá gian, chaúng truï nôi Nieát baøn. Bieän minh chö Phaät Nhö Lai, hieåu roõ chín thöù phaùp höõu vi, theå cuûa chuùng laø hö giaû, xöa nay vaéng laëng, toû ngoä veà Chaân nhö bình ñaúng, bieát thaät taùnh cuûa theá gian töùc laø Nieát baøn, ñoaïn tröø nhaân sinh töû heát. Do ñoù khoâng truï nôi theá gian, chaúng ñoàng vôùi haøng phaøm phu, khoâng hieåu caùc phaùp höõu vi theá gian xöa nay laø vaéng laëng, maø khôûi chaáp giöõ nôi haønh, truï nôi theá gian. Do ñaõ thaáy Chaân nhö

bình ñaúng, neân hieåu roõ thaät taùnh cuûa theá gian töùc laø Nieát baøn. Theá gian vaø Nieát baøn khoâng hai khoâng khaùc. Laïi ñaày ñuû töø bi, ñaïi nguyeän, neân thöôøng ôû nôi sinh töû, giaùo hoùa chuùng sinh, do ñoù khoâng truï nôi Nieát baøn. Khoâng gioáng vôùi hai thöøa, chaúng bieát taát caû chuùng sinh ñeàu coù Phaät taùnh cuûa Chaân nhö bình ñaúng khoâng hai, neân thaáy Nieát baøn khaùc theá gian, chaùn boû theá gian, ham thích Nieát baøn, nöûa ñöôøng thuû chöùng, truï nôi Nieát baøn. Chö Phaät Nhö Lai duøng "chaúng truï ñaïo" aáy laøm truï xöù, neân phaàn tieáp theo laø bieän minh. "Taát caû phaùp höõu vi, Nhö sao, maøng, ñeøn, aûo v.v..." Moät keä naøy nôi kinh laø Nhö Lai thuyeát giaûng, khoâng phaûi laø Luaän chuû taïo ra. "Taát caû phaùp höõu vi": Saép neâu daãn chín thöù duï, duï cho chín thöù phaùp höõu vi, neâu toång quaùt veà taát caû phaùp höõu vi. "Nhö sao, maøng, ñeøn": ba duï naøy nôi keä, luaän keát hôïp goïi laø "thaáy töôùng thöùc". "Huyeãn, söông (loä) boït (baøo)": ba duï giöõa nôi keä, luaän hôïp goïi laø "khí thaân-thoï duïng". "Moäng, chôùp, maây": ba duï sau nôi keä, luaän hôïp goïi laø "quaù khöù, hieän taïi, vò lai", bieän minh saùu thöù höõu vi treân luoân chuyeån trong ba ñôøi. Duï veà vi traàn ôû tröôùc neâu tröïc tieáp veà saùu traàn caûnh ñeå bieän minh Theå cuûa phaùp höõu vi laø khoâng. ÔÛ ñaây, chín thöù thí duï, caên cöù nôi noäi taâm laø chuû theå duyeân ñeå neâu roõ Theå cuûa phaùp laø khoâng. Hoûi: Chín thöù naøy, neáu bieän minh noäi taâm Theå laø khoâng, vì sao cuõng coù theá giôùi v.v... ngoaøi thaân vôùi phaùp voâ kyù? Ñaùp: YÙ noùi tuy bieän minh chung veà caùc phaùp nhö ngoaïi saéc v.v... nhöng yù chính laø neâu caûnh ñeå laøm roõ taâm khoâng. Nhö sao (tinh): Duï cho taâm beân trong laø chuû theå thaáy. Sôû dó teâm beân trong laø chuû coù theå thaáy, duøng sao ñeå duï, vì ngoaïi ñaïo, phaøm phu, phaàn nhieàu cho maët Trôøi, maët

traêng, caùc sao laø thöôøng laø thaät, cuõng cho noäi taâm laø thöôøng laø thaät. Vì theá, döïa theo choã chaáp aáy ñeå phaù tröø, neâu roõ maët Trôøi, maët traêng, caùc sao laø laàn löôït cuøng hieän baøy, xaâm ñoaït, chuyeån ñoåi khoâng ñònh, do ñoù khoâng thaät. Taâm phaùp cuõng theá, vì coù phaàn ít töông töï, neân duï ñoù nhö tinh tuù treân baàu Trôøi. Khi maët Trôøi chöa moïc thì ôû nôi hö khoâng hieån hieän, coù coâng duïng soi chieáu caùc vaät. Maët Trôøi ñaõ xuaát hieän, moïi aùnh saùng cuûa tinh tuù thaûy maát, tuy coù maø khoâng hieän, do lôùn nhoû cuøng xaâm ñoaït. Chuû theå thaáy laø taâm phaùp cuõng laïi nhö theá. Luùc chöa coù trí chöùng ñaéc xuaát theá gian nôi thaéng giaûi voâ laäu cuûa

baäc Thaùnh phaùt khôûi, thì taâm phaùp voïng töôûng coù chaáp giöõ veà duïng cuûa caûnh thaéng giaûi baäc thaùnh ñaõ khôûi, thì taâm phaùp voïng töôûng lieàn dieät heát, khoâng coøn soùt, do chuùng laø chaúng thaät. Khi quaùn nhö theá, hieåu roõ chuû theå thaáy laø saùu thöùc xöa nay vaéng laëng, ñeàu laø phaùp bình ñaúng. Hai laø nhö maøng (che maét, bò nhaëm = EÁ): Cuõng duï cho chuû theå thaáy laø taâm. YÙ thöù hai naøy khaùc gì vôùi yù ñaàu? Coù ngöôøi tieåu thöøa cho raèng: Do ñaâu ñöôïc bieát taâm, taâm phaùp laø thaät? Laø do chuû theå thaáy kia, nôi caûnh tröôùc maét, coù theå giöõ laáy saùu traàn, neân laø nhö thaät. Duï ñaáy nhö maøng che maét nhaëm (EÁ). Do ngöôøi tieåu thöøa chaáp giöõ nhö maøng che nôi maét, ñoái nôi thaønh Caøn-thaùt-baø v.v… voán laø hö voïng khoâng thaät, cho chuû theå thaáy laø saùu thöùc cuøng ñoái töôïng ñöôïc thaáy laø saùu traàn, ñeàu laø thaät. Cho neân Nhö Lai, theo choã thaéng giaûi ñaõ neâu daãn caùc thöù aáy ñeå duï, phaù tröø choã chaáp kia. Nhö ngöôøi nôi maét coù maøng che, ôû trong hö khoâng voïng thaáy caùc saéc li ti xoay voøng, cho ñoù laø thaät. Quaùn caùc phaùp höõu vi, taâm cuõng laïi nhö theá, ôû trong phaùp höõu vi hö voïng nhö saéc v.v…, cho chaúng thaät laø thaät, do taâm ñieân ñaûo chaáp giöõ nôi caûnh. Ba laø nhö ñeøn: Cuõng duï cho chuû theå thaáy laø taâm. Duï thöù ba naøy coù khaùc gì vôùi hai thöù tröôùc? Giaûi thích: Haøng nhò thöøa, ngoaïi ñaïo, ñeàu thaáy ñeàu bieát nöôùc chaûy, ñeøn saùng luoân chuyeån ñoåi khoâng döøng. Cho neân döïa theo choã nhaän thöùc aáy, nhaèm khieán cho hoï hieåu roõ. Do ñaáy, duøng ñeøn ñeå duï cho noäi thöùc. Nhö ngöôøi ñôøi ñoát ñeøn, neân duøng daàu trong, tim ñeøn saïch vaø lö ñeøn, ba phaùp cuøng döïa vaøo nhau, sau ñaáy ñeøn môùi chaùy. Phaùp thöùc cuõng theá, chính laø nhôø caên, traàn hoøa hôïp, nhaân nôi caùc hoaëc nhö tham aùi v.v… maø phaùp thöùc ñöôïc khôûi, coù chaáp giöõ duïng cuûa caûnh, khi trí chöùng ñaéc hieän khôûi thì thöùc aáy vaéng laëng, khoâng coøn chaáp giöõ duïng cuûa caûnh. Do ñaáy, töùc theå hö voïng, khoâng thöïc. ÔÛ ñaây, chuû theå thaáy laø taâm, ñaõ laø khoâng thaät. Nhö vaäy loaïi boû nhöõng phaùp naøo, höôùng ñeán nhöõng phaùp naøo? Boán laø nhö huyeãn: Nhö laø aûo thuaät ôû theá gian, huyeãn taïo ra boán thöù binh vaø nam nöõ, ñuû caùc loaïi, tuøy yù, thaûy ñeàu thaáy, töï taïi, maø khoâng chaân thaät. Khí theá gian cuõng laïi nhö theá, do caùc chuùng sinh taïo nghieäp thieän aùc, voâ soá chaúng ñoàng. Theo choã taïo nghieäp thieän aùc cuûa caùc chuùng sinh kia, chieâu caûm caùc coõi tònh, ueá v.v… cuõng coù muoân thöù sai bieät. Ñaáy laø do nghieäp maø thaáy coù khaùc

chaúng phaûi laø thaät coù. Gioáng nhö coù ngöôøi, cho hö khoâng laø ñaát, cho ñaát laø hö khoâng. Coù keû cho nöôùc laø coâng duïng cuûa löûa, löûa laø coâng duïng cuûa nöôùc. Bieát caùi gì laø thaät? Nhö Baø-la-moân Baø-la-ñoïa, duøng löûa ñeå aên, nguû trong hö khoâng. Ñaây töùc laø söï vieäc vöøa neâu.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 10 495

Naêm laø nhö söông (Loä): Nhö treân ngoïn coû, vaøo saùng sôùm coù söông ñoïng, thaáy aùnh saùng maët Trôøi, töùc tan. AÁm thaân cuõng theá, sinh roài lieàn dieät, nieäm nieäm ñoåi dôøi, taïm thôøi chaúng truï, do theå hö giaû, khoâng thaät voâ thöôøng. Saùu laø nhö boït nöôùc (Baøo): Nhö nhaân töø baàu Trôøi möa xuoáng, haït möa rôi maïnh treân ñaát ñaõ coù nhieàu nöôùc, töùc thaønh nhöõng ñaùm boït nöôùc. Treû nhoû khoâng bieát cho laø ngoïc löu ly, taâm sinh ñaém chaáp, chæ trong choác laùt lieàn tan, khoâng theå ñöùng laâu. Ba thoï cuõng theá. Töø Caên-Traàn-Thöùc ba thöù hoøa hôïp, sau khôûi caùc thoï, khoå, vui chaúng thaät. Nhö theá thì loaïi boû nhöõng phaùp naøo, höôùng ñeán nhöõng phaùp naøo? Baûy laø nhö moäng: Saùu thöù höõu vi tröôùc laø phaùp hö voïng, ñaõ lìa boû nôi truï, nhö ngöôøi moäng thaáy thoï naêm duïc, vaø thaáy ñuû caùc thöù saéc vaät, tænh daäy thì khoâng coù gì, chæ coù theå nghó, bieát, khoâng theå thaáy laàn nöõa. Quaù khöù dôøi, dieät, nhö moäng, tænh khoâng khaùc. Taùm laø nhö chôùp (ñieän): Nhö aùnh chôùp vuït hieän, lyù khoâng döøng laâu. Saùu thöù höõu vi, hieän höõu trong nhaùy maét, chuyeån nhanh nhö aùnh chôùp, neân duøng laøm duï. Chín laø nhö maây: Nhö nôi hö khoâng thanh tònh khoâng maây, do nghieäp khoâng theå nghó baøn cuûa chuùng sinh, coù roàng laøm goác, neân trong hö khoâng maây chöa hieän thì hieän ra, hieän roài trôû laïi tan maát. Saùu phaùp höõu vi chöa khôûi cuõng laïi nhö theá. Do coù chuûng töû caên baûn cuûa thöùc A- leâ-da, ñöôïc voâ minh truï ñòa huaân taäp, coù theå khieán cho phaùp chöa hieän hieän ra, hieän roài lieàn dieät. Do chuùng chaúng thaät neân duï nhö maây. Nhöng saùu thöù phaùp höõu vi aáy, ñaõ luoân löu chuyeån trong ba ñôøi, voïng tình cho laø coù, thecuûa chuùng khoâng thaät, nhö chín duï khoâng khaùc. Nhö vaäy, neân loaïi boû nhöõng phaùp naøo, höôùng ñeán nhöõng phaùp naøo? “Neân quaùn xeùt nhö theá”: Chín thöù höõu vi, nhö chín thöù duï, taïo chaúng thaät maø quaùn. Cho neân noùi: Taát caû phaùp höõu vi, nhö sao, neân taïo quaùn nhö theá. Cho ñeán nhö maây, ñeàu noùi nhö theá. Phaùp höõu vi aáy ñaõ khoâng thaät nhö vaäy, töùc xöa nay vaéng laëng. Xöa nay vaéng laëng, töùc chæ moät Chaân nhö, Chaân nhö vaéng laëng töùc laø Nieát baøn. Do ñoù, chö Phaät Nhö Lai, thaáy theá gian töùc laø Nieát baøn, chaúng gioáng vôùi haøng nhò thöøa, chaùn boû sinh töû, öa truï Nieát baøn. Luoân hoùa ñoä chuùng sinh, neân thaáy Nieát baøn töùc laø theá gian khoâng ñoàng vôùi chuùng sinh phaøm phu, sinh töû chaúng chaùn, khoâng caàu quaû giaûi thoaùt cuûa Nieát baøn theá gian. Luaän raèng: “laïi coù nghi vaán v.v…” laø Luaän xuoâi tieáp theo keä, Luaän chuû neâu toùm löôïc yù nghi ñeå ñaùp. “Neáu chö Phaät Nhö Lai luoân vì chuùng sinh thuyeát phaùp”: ÔÛ ñaây, neân laø truï nôi theá gian. Laïi noùi Nhö Lai nhaäp

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 10 496

Nieát baøn, töùc laø truï nôi Nieát baøn. Vì sao trong phaàn luaän ôû treân noùi: Khoâng moät truï xöù, khoâng khaùc truï xöù? “Nhaèm döùt boû nghi naøy, neân Nhö Lai noùi keä thí duï? Ñaây laø löôïc ñaùp veà nghi, trình baøy yù cuûa chín duï ñöôïc daãn. Moät keä nôi kinh naøy, luaän chuû duøng ba keä ñeå giaûi thích. Keä thöù nhaát, taïo hoûi ñaùp ñeå giaûi thích nghi, neâu roõ veà “chaúng truï ñaïo”. Keä thöù hai, neâu ra sôû quaùn laø caûnh giôùi cuûa chín thöù höõu vi. Keä thöù ba, neâu laàn nöõa veà chín thöù phaùp höõu vi, ñaùp laïi vaán naïn, laøm roõ choã ñaït ñöôïc cuûa quaùn. “Chaúng höõu vi, chaúng lìa”: Noùi chaúng höõu vi töùc neâu roõ chö Phaät ñaït ñöôïc theå cuûa phaùp Nieát baøn thöôøng truï xuaát theá gian, döùt tuyeät sinh dieät khôûi ñoäng, khoâng coù töôùng ñaàu cuoái. Cho neân chaúng phaûi laø höõu vi. Neáu chaúng phaûi laø höõu vi thì ñuùng laø roõ raøng khaùc xöù. Vì chaúng truï trong phaùp höõu vi neân goïi laø “ chaúng phaûi laø lìa” (chaúng lìa). Bieän minh thaät taùnh cuûa höõu vi töùc laø Nieát baøn. Vì khoâng lìa, ngoaøi höõu vi laïi coù Nieát baøn neân caâu sau noùi: “Chö Nhö Lai Nieát baøn”, laøm roõ luùc chöùng ñaéc ñaïi Nieát baøn, khoâng truï trong phaùp höõu vi, cuõng khoâng lìa phaùp höõu vi. Neáu chaúng lìa höõu vi töùc laø truï nôi theá gian. Neáu chaúng phaûi laø höõu vi, töùc laø truï nôi Nieát baøn. Vì sao noùi Phaät khoâng truï Nieát baøn, khoâng truï theá gian? Nöûa sau cuûa keä ñaùp: Chín thöù phaùp höõu vi. Duøng Dieäu trí chaùnh quaùn”. Neâu roõ: Chö Phaät Nhö Lai ñaït ñöôïc chaùnh quaùn xuaát theá gian, thaáy roõ phaùp höõu vi xöa nay vaéng laëng, töùc laø taùnh Nieát baøn. Chaúng ñoàng vôùi haøng Thanh vaên thaáy theá gian khaùc vôùi Nieát baøn, maø chaùn boû höõu vi, thuû chöùng Nieát baøn. Nay noùi höõu vi töùc Nieát baøn: laø Nieát baøn thöôøng truï, dieäu höõu cuûa Phaät taùnh. Bieän minh chö Phaät Nhö Lai quaùn xeùt phaùp höõu vi töùc laø Nieát baøn taùnh tònh. Ñaõ thaáy Nieát baøn taùnh tònh, ñoaïn tröø hai chöôùng hoaøn toaøn döùt heát, thì luùc chöùng ñaéc dieäu trí chaùnh quaùn aáy, töùc coù theå ñaït ñöôïc hieän quaû nôi Nieát baøn phöông tieän. Cho neân khoâng boû höõu vi maø truï Nieát baøn. Nghóa naøy nhö theá naøo? “Chö Phaät Nieát baøn…”: Laø Luaän vaên xuoâi tieáp theo laø neâu daãn caâu thöù hai trong keä. “Chaúng phaûi phaùp höõu vi, cuõng chaúng lìa phaùp höõu vi”: laø giaûi thích caâu thöù nhaát nôi keä. “Vì sao theá?”: ÔÛ ñaây giaûi thích phaàn tröôùc: Chö Phaät Nieát baøn, vì sao chaúng phaûi laø phaùp höõu vi, nhöng laïi noùi: Khoâng lìa phaùp höõu vi.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 10 497

Töùc giaûi thích: “Do chö Phaät ñaït ñöôïc Nieát baøn”, lìa khoûi sinh töû, neân chaúng phaûi laø höõu vi. “Hoùa thaân thuyeát phaùp”, ñeán: “Vì ñem laïi lôïi ích cho chuùng sinh”: Neâu roõ chö Phaät, do öùng thaân thöôøng ôû ñôøi hoùa ñoä muoân loaøi, neân khoâng lìa höõu vi. “Ñaây laø bieän minh, chö Phaät do chaúng truï nôi Nieát baøn” laø toùm keát veà caâu thöù nhaát. “Do chaúng truï nôi theá gian”: laø toùm keát veà caâu thöù hai. “Vì sao chö Phaät thò hieän haønh nôi theá gian maø khoâng truï trong phaùp höõu vi”: laø saép giaûi thích hai caâu sau nôi keä, neân hoûi veà phaàn tröôùc: Thò hieän haønh theá gian, vì sao chö Öùng thaân Phaät hoùa ñoä muoân loaøi, hieän roõ coù sinh laõo beänh töû maø khoâng goïi laø truï trong phaùp

höõu vi? Töùc duøng nöûa sau keä ñeå ñaùp: Chín thöù phaùp höõu vi Dieäu trí quaùn xeùt ñuùng. Tuy ñoàng vôùi theá gian coù laõo, beänh, töû, maø khoâng phaûi laø phaùp höõu vi. “Ñaây laø do nghóa gì?”: laø hoûi veà choã neâu roõ chaùnh quaùn cuûa keä naøy, taïo phaùp gì duøng ñeå quaùn, goïi laø chaùnh quaùn? Tuy thò hieän coù caùc haønh theá gian nhö sinh töû v.v… maø khoâng goïi laø truï nôi phaùp höõu vi? Töùc giaûi thích: “Nhö tinh tuù v.v…, cuøng ñoái vôùi chín thöù chaùnh quaùn. Neâu roõ chö Phaät quaùn chín thöù phaùp höõu vi laø hö voïng chaúng thaät, neân coù theå ôû trong phaùp höõu vi, do dieäu löïc chaùnh quaùn, neân duø troïn ngaøy thò hieän haønh khaép theá gian, maø coù theå khoâng truï nôi phaùp höõu vi. “Chín thöù chaùnh quaùn aáy, ñoái vôùi chín thöù caûnh giôùi neân bieát!” laø neâu ra caûnh cuûa chaùnh quaùn, khuyeân ngöôøi nhaän bieát. Keä thöù hai: Caâu ñaàu noùi: Thaáy töôùng. Neâu tröïc tieáp laø taâm thaáy töôùng, thaâu toùm heát ba thöù chuû theå thaáy v.v…, song vì thaønh keä, neân noùi: Cuøng nôi thöùc(Thaáy töôùng cuøng nôi thöùc). Caâu naøy coù ba yù: Neâu roõ chuû theå thaáy laø taâm, giaûi thích ba duï trong kinh: Sao, maøng che, ñeøn. “Khí, thaân, söï thoï duïng”: Ba thöù naøy bieän minh söï vieäc cuûa choã thoï duïng, giaûi thích ba duï trong kinh: AÛo, söông, boït nöôùc. “Phaùp quaù khöù, hieän taïi. Cuõng quaùn ñôøi vò lai”: Neâu roõ saùu thöù phaùp höõu vi tröôùc, chuyeån bieán trong ba ñôøi, giaûi thích ba duï: Moäng, chôùp, maây trong kinh. ÔÛ ñaây bieän minh saùu thöù höõu vi ñaõ töø boû nôi truï, goïi laø quaù khöù. Saùu thöù höõu vi maàm moáng chöa khôûi, goïi laø vi lai. Saùu thöù höõu vi khôûi nôi ngaøy nay, nieäm nieäm sinh dieät, goïi laø hieän taïi. Neân noùi: Löu chuyeån trong ba ñôøi.

Keä thöù ba: “Quaùn töôùng vaø thoï duïng”: Noùi quaùn töôùng laø nhaéc laïi caâu ñaàu nôi keä tröôùc: Thaáy-töôùng-thöc. Cuøng thoï duïng: laø nhaéc laïi ba thöù: Khí, thaân, söï thoï duïng nôi keä tröôùc. “Quaùn nôi vieäc ba ñôøi”: laø nhaéc laïi phaùp cuûa ba ñôøi quaù khöù, hieän taïi, vò lai nôi keä tröôùc. Sôû dó neâu laàn nöõa veà chín thöù phaùp naøy laø vì coù vaán naïn: Quaùn chín thöù phaùp höõu vi aáy, ñaït ñöôïc nhöõng coâng ñöùc gì, thaønh töïu ñöôïc trí gì. Neân duøng nöûa sau keä ñeå ñaùp: ÔÛ trong phaùp höõu vi. Ñaït töï taïi, khoâng nhieãm. Neâu roõ, luùc quaùn chín thöù phaùp höõu vi aáy, coù theå ñaït ñöôïc quaû voâ laäu khoâng caáu nhieãm cuûa ñòa thöù nhaát trôû leân, vôùi coâng ñöùc cuûa trí voâ sinh khoâng truï ñaïo vaø thaéng giaûi töï taïi. “Phaät thuyeát giaûng kinh naøy xong”,… ñeán: “Tin, thoï phuïng haønh”: Ñaây laø ñoaïn kinh thöù möôøi hai, goïi laø phaàn löu thoâng. Sôû dó phaàn tieáp theo neâu roõ veà phaàn löu thoâng. Vì treân ñaây laø thuyeát phaùp, chính laø bieän bieät veà theå cuûa kinh, ngöôøi tin töôûng toû ngoä ñoâng. Nay saép laøm roõ Nhö Lai thuyeát phaùp khoâng phaûi chæ taïo lôïi ích chung tröïc tieáp cho ñöông thôøi, maø cuõng nhaèm taïo söï thaám nhuaàn khaép ñeán kieáp laâu xa. Cho neân khieán giaùo phaùp löu thoâng ñeán ñôøi vò lai, caùc theá gian khaùc cuõng ñöôïc thaám nhuaàn, neân phaàn tieáp sau laø bieän minh. Do ôû ñaây ñaõ neâu ñuû boán chuùng, taùm boä cuøng caùc ñaïi Boà taùt, neân bieát roõ trong phaàn Töï daãn ra luùc ñoàng nghe cuõng phaûi coù ñuû. Do kinh löôïc bôùt, neân thieáu. “Nghe Phaät

thuyeát giaûng, ñaïi chuùng nôi phaùp hoäi do ñoù ñeàu raát hoan hyû, tin thoï phuïng haønh, löu thoâng kinh naøy": ÔÛ ñaây goàm coù ba nghóa. Moät laø ngöôøi thuyeát giaûng thanh tònh: Neâu roõ chö Phaät Nhö Lai chính laø baäc Nhaát Thieát Trí, hai chöôùng vónh vieãn döùt saïch, ñaày ñuû möôøi Löïc, boán Voâ uùy, möôøi taùm phaùp Baát coäng, voâ löôïng coâng ñöùc, nhö choã chöùng ñaéc maø neâu giaûng, taát hôïp lyù. Cho neân noùi: "Ngöôøi thuyeát phaùp thanh tònh". Hai laø giaùo phaùp ñöôïc thuyeát giaûng thanh tònh: ÔÛ ñaây neâu roõ, giaùo phaùp ñöôïc neâu giaûng laø aâm thanh, chöông cuù, kinh giaùo A Haøm, töø nôi baäc khoâng coøn phieàn naõo, hieän baøy, thuyeát giaûng ñoàng vôùi chö Phaät, khoâng nhieàu khoâng ít, chaúng taêng chaúng giaûm, cuøng vôùi lyù töông öng. Cho neân noùi: "Giaùo phaùp ñöôïc thuyeát giaûng thanh tònh".

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 10 499

Ba laø ngöôøi thoï nhaän thanh tònh: Ñaïi chuùng nôi phaùp hoäi ñeàu nhaát taâm chuyeân nghe, khoâng coù loãi kieán giaûi tranh chaáp, khoâng noùi phaùp ta laø ñuùng, phaùp kia laø sai, taâm khoâng nghi ngôø vaãn ñuïc. Cho neân thoï nhaän thanh tònh. Taát caû ñaïi chuùng vui thaáy baäc Thieân toân, ñöôïc phaùp vò saâu xa, tröø döùt nghi, chöôùng, ñaït ñaïo ñoä ñôøi, neân raát hoan hyû, tin thoï phuïng haønh. "Chö Phaät hi höõu, phaùp toång trì v.v...": Moät keä naøy laø Luaän chuû taïo ra, laø keä thöù taùm möôi, ñeå taùn thaùn, hoài höôùng. "Chö Phaät": laø noùi ba ñôøi chö Phaät trong möôøi phöông. Neâu roõ kinh Kim Cöông Baùt Nhaõ Ba-la-maät naøy laø meï trí cuûa ba ñôøi chö Phaät trong möôøi phöông. Ba ñôøi chö Phaät cuøng thuyeát giaûng kinh naøy, khoâng phaûi rieâng Nhö Lai Thích Ca. Cho neân noùi laø "chö Phaät". Hi höõu: Ñaây khoâng phaûi laø nhieàu ñôøi khoâng coù, khoâng phaûi thôøi thôøi ñeàu coù. Cho neân goïi laø hi höõu. Laïi, chö Phaät Nhö Lai luoân vì chuùng sinh thuyeát giaûng giaùo phaùp. Vì sao goïi laø hi höõu? Töùc neâu roõ kinh Baùt Nhaõ naøy, lyù saâu, dieäu chæ xa, chính laø caûnh giôùi cuûa chö Phaät, chaúng phaûi ngöôøi khaùc coù theå nhaän bieát . Haøng phaøm phu, nhò thöøa haïnh nhoû, caên nhoû ñeàu khoâng theå thoï nhaän. Do ngöôøi tin khoù ñöôïc, neân goïi laø hi höõu. Phaùp toång trì: Neâu roõ vaên cuûa kinh naøy tuy giaûn löôïc, nhöng nghóa saùng laïi roäng, dieäu chæ neâu roõ veà lyù cuûa trí-caûnh, nhaân quaû thöôøng truï, thaâu toùm, môû baøy ñeàu troïn veïn. Cho neân noùi laø phaùp toång trì. Laïi coøn moät nghóa. Taát caû caùc kinh ñaïi thöøa, veà vaên tuy roäng, maø toät cuøng cuûa choã bieän minh thì khoâng ra ngoaøi coõi tònh, Phaät, Boà taùt, chuùng sinh. ÔÛ kinh naøy tuy toùm löôïc, maø toät cuøng cuûa choã bieän minh cuõng ñuû troïn boán thöù kia, neân noùi laø phaùp toång trì. "Khoâng theå löôøng": Bieän minh kinh naøy lyù saâu xa, khoâng phaûi laø choã coù theå suy xeùt cuûa haøng nhò thöøa trí nhoû. "Cuù nghóa saâu": Töùc caâu vaên cuûa kinh naøy cuøng vôùi thöù lôùp nghóa laø saâu xa. Nhaân ñaáy laïi khôûi nghi vaán: Neáu kinh Kim Cöông Baùt Nhaõ naøy, caâu nghóa thöù khoù laõnh hoäi, chaúng phaûi laø caûnh giôùi suy xeùt, löôøng tính, thì luaän chuû do ñaâu hieåu ñöôïc, ñeå taïo luaän giaûi thích? Cho neân noùi: "Nghe Toân giaû noùi". Neâu roõ luaän chuû töï noùi: Kinh Kim Cöông Baùt Nhaõ naøy laø phaùp moân heát söùc thaâm dieäu, giaûi thích nghóa khoâng phaûi trí löïc cuûa chính mình hieåu

noåi, maø chính laø nhôø thaân caän, theo Toân giaû. Tieáng Hoà goïi laø A Taêng Khö, Haùn dòch laø Voâ chöôùng ngaïi, töùc ôû beân Tyø-kheo Voâ Chöôùng Ngaïi ñöôïc nghe. Laïi töø xa, laø ôû beân Ñöùc Theá Toân Di Laëc ñöôïc nghe. Neâu roõ coâng söùc cung kính suy tìm môùi coù ñöôïc, chaúng phaûi

laø löu truyeàn laàm laïc. “Theo Toân giaû nghe, cuøng noùi roäng”: Bieän minh Tyø-kheo Voâ Chöôùng Ngaïi chính laø Boà taùt taùnh ñòa, nghe nhieàu, nhôù gioûi, coù theå truyeàn baù giaùo phaùp ñaïi thöøa, haøng phuïc caùc ngoaïi ñaïo. Theá Toân Di Laëc, vì thöông xoùt ngöôøi nôi coõi Dieâm phuø ñeà naøy, neân giaûi thích nghóa kinh Kim Cöông Baùt Nhaõ cuøng taïo luaän ñòa trì, trao cho Tyø- kheo Voâ Chöôùng Ngaïi, khieán cho kinh giaùo kia ñöôïc löu thoâng. Nhöng Theá Toân Di Laëc chæ duøng vaên xuoâi ñeå giaûi thích. Luaän chuû Thieân Thaân ñaõ töøng theo Tyø-kheo Voâ Chöôùng Ngaïi hoïc hoûi, duøng yù cuûa kinh luaän aáy, laïi taïo ra keä kuaän, neâu roäng veà nghi vaán ñeå giaûi thích kinh naøy, goàm coù taùm möôi baøi keä, cuøng vieát vaên xuoâi ñeå baøn luaän, giaûi thích. Roài ñem Luaän naøy chuyeån daïy cho luaän sö Kim Cöông Tieân v.v... Luaän sö Kim Cöông Tieân chuyeån daïy cho Voâ Taän YÙ. Voâ Taän YÙ laïi chuyeån daïy cho Thaùnh Teá. Thaùnh Teá chuyeån daïy cho Boà-ñeà Löu Chi, laàn löôït cuøng truyeàn, trao, gaàn hai traêm naêm chöa töøng ñoaïn tuyeät. Cho neân noùi laø “cuøng noùi roäng”. “Ñem phöôùc ñöùc naøy ban khaép quaàn sinh”: Nhöng Boà taùt ñaïi só luoân nhaân nôi söï vieäc ñeå höng khôûi nguyeän. Cho neân Luaän chuû töï ñem coâng ñöùc hieän coù cuûa mình do taïo luaän vaø truyeàn daïy, khoâng giöõ rieâng phaàn thieän cho mình, maø hoài höôùng cuøng phaùp giôùi chuùng sinh, ñoàng höôùng ñeán taâm Voâ thöôïng Boà-ñeà.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.